

Keuzedeel mbo

Farmaceutische Patiëntenzorg

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0037

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

1. Algemene informatie

D1: Farmaceutische Patiëntenzorg

Studielast

480

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Dit keuzedeel is ontwikkeld door Calibris in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP), Stichting Bedrijfsfonds Apotheken (SBA), Nederlandse vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA), Nederlandse Vereniging van Farmaciemedewerkers in ziekenhuizen (NVFZ), onderwijs en werkveld.

Het keuzedeel biedt een verdieping voor het kwalificatiedossier Apothekersassistent (AA). In het keuzedeel wordt specifiek aandacht besteed aan farmaceutische patiëntenzorg (FPZ). De apothekersassistent heeft een rol in het medicatieoverzicht en het bieden van farmaceutische begeleiding aan specifieke doelgroepen.

Relevantie van het keuzedeel

Farmaceutische patiëntenzorg (FPZ) gaat een steeds belangrijkere rol spelen in de apotheek. Dit keuzedeel is gericht op het bieden van de juiste cliëntgerichte farmaceutische zorg aan specifieke doelgroepen. Apothekersassistenten die dit keuzedeel hebben gevolgd kunnen in de apotheek een passende bijdrage leveren aan de farmaceutische patiëntenzorg voor deze specifieke doelgroepen.

Beschrijving van het keuzedeel

Het keuzedeel biedt een verdieping voor het kwalificatiedossier Apothekersassistent (AA). In het keuzedeel wordt specifiek aandacht besteed aan farmaceutische patiëntenzorg (FPZ). De apothekersassistent heeft een rol in het medicatieoverzicht en het bieden van farmaceutische begeleiding aan specifieke doelgroepen.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Voert farmaceutische patiëntenzorg uit

Complexiteit

De apothekersassistent beschikt over specialistische kennis en vaardigheden voor het maken van een medicatieoverzicht en het bieden van farmaceutische patiëntenzorg aan specifieke doelgroepen. De aard van de werkzaamheden is complex, omdat zij te maken heeft met uiteenlopende specifieke doelgroepen en bijbehorende complexe problematiek.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De apothekersassistent werkt zelfstandig in teamverband onder eindverantwoordelijkheid van de apotheker. Zij draagt de verantwoordelijkheid voor haar taken met betrekking tot het maken van een medicatieoverzicht en het bieden van farmaceutische patiëntenzorg aan specifieke doelgroepen. Als een vraagstuk van een cliënt of een onvoorziene situatie haar deskundigheid overstijgt, dan raadpleegt zij een collega of de apotheker.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van aspecten van medicatiebewaking
- heeft kennis van verschillende doelgroepen en het gedrag dat bij ziektebeelden hoort
- heeft kennis van de categorale richtlijnen/zorgstandaarden rond FPZ
- heeft kennis van leefstijl gerelateerde gezondheidsrisico's en preventie
- heeft kennis van co-morbiditeit, polyfarmacie en therapietrouw
- heeft specialistische kennis van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen voor specifieke doelgroepen
- heeft kennis van medicatie op maat en weet wanneer welke distributiemethode in te zetten
- heeft kennis van laboratoriumwaardes: kalium, natrium, INR en GFR
- heeft specialistische kennis over specifieke doelgroepen, zoals zwangere cliënten, cliënten die borstvoeding geven, jeugdige en oudere cliënten, cliënten met chronische aandoeningen, cliënten met multi-morbiditeit, cliënten met een lichamelijke en/of zintuigelijke beperking, cliënten met een verstandelijke beperking, cliënten met een verslaving, cliënten met een psychiatrische aandoening en de ziekten die veel bij deze doelgroepen voorkomen
- heeft specialistische kennis van veel voorkomende ziektebeelden, zoals diabetes mellitus, Astma/COPD en CVRM, reumatische aandoeningen, infectieziekten, huidaandoeningen maagdarmaandoeningen, KNO, oogaandoeningen, psychische aandoeningen
- heeft specialistische kennis van pijnbestrijding en palliatieve zorg
- heeft specialistische kennis van de (bij)werking van geneesmiddelen die worden verstrekt bij veel voorkomende ziektebeelden
- kan volgens geldende protocollen en werkinstructies werken in het kader van farmaceutische patiëntenzorg
- kan mogelijke problemen onderkennen aan de hand van het patiëntprofiel en de medicatie
- kan rekenvaardigheden inzetten om doseringscontrole uit te voeren voor kindergeneesmiddelen en geneesmiddelen die op basis van lichaamsgewicht gedoseerd worden of op basis van lichaamsoppervlak
- kan omgaan met gedragsproblemen en grensoverschrijdend gedrag

D1-K1-W1: Zorgt voor een medicatieoverzicht

Omschrijving

De apothekersassistent zorgt voor een medicatieoverzicht. Zij voert de medicatieverificatie uit. Zij signaleert aan de hand van het geneesmiddelprofiel van de cliënt en de door de apotheker gestelde voorwaarden of de cliënt tot een bepaalde risicogroep en/of specifieke doelgroep behoort en of er aanleiding is voor (periodieke) medicatiebeoordeling. Zij vraagt door over het gebruik van geneesmiddelen. Zij haalt gegevens uit het gesprek, noteert gegevens en koppelt deze terug aan de apotheker. Zij levert een bijdrage aan de follow-up van de medicatiebeoordeling.

Resultaat

Er is een volledig medicatieoverzicht.

Gedrag

D1-K1-W1: Zorgt voor een medicatieoverzicht

De apothekersassistent:

- achterhaalt nauwgezet het farmaceutische probleem/vraagstuk van de cliënt;
- zorgt voor een volledig medicatieoverzicht van de cliënt;
- anticipeert doortastend op de aanwijzingen en instructies van de apotheker;
- haalt essentie uit het gesprek met de cliënt;
- werkt consequent volgens de protocollen en werkafspraken in de apotheek.

De onderliggende competenties zijn: Analyseren, Instructies en procedures opvolgen, Vakdeskundigheid toepassen

D1-K1-W2: Biedt farmaceutische patiëntenzorg aan specifieke doelgroepen

Omschrijving

De apothekersassistent levert in overleg met de apotheker n.a.v. de medicatiebeoordeling een bijdrage aan de farmaceutische patiëntenzorg voor de specifieke doelgroepen. Zij inventariseert de leefstijl, persoonlijke kenmerken en klachten van de cliënt. Daarnaast inventariseert zij wat de cliënt nodig heeft aan voorlichting en/of begeleiding om therapietrouw te bewerkstelligen en/of te continueren. Zij maakt een afweging of zij andere disciplines binnen de ketenzorg moet betrekken. Zij sluit waar mogelijk aan op het aandoeningsspecifieke zorgprogramma dat door de ketenzorg wordt aangeboden. Zij zoekt naar overleg en afstemming tussen eerstelijns- en tweedelijnszorg onder andere in de farmaceutische begeleiding bij opname en ontslag uit het ziekenhuis. Zij vertelt de cliënt welke ondersteuning op het gebied van farmaceutische patiëntenzorg zij en/of ketenpartners kunnen bieden en maakt in overleg met de cliënt een keuze uit de beschikbare mogelijkheden. Zij zoekt naar oplossingen voor de cliënt om bestaande problemen op te lossen en waar mogelijk te voorkomen.

Resultaat

De apothekersassistent heeft de juiste farmaceutische patiëntenzorg geboden gericht op een optimaal resultaat.

Gedrag

De apothekersassistent:

- biedt op de cliënt afgestemde farmaceutische zorg gericht op een optimale kwaliteit van leven;
- weet snel verbanden te leggen tussen verschillende gegevens, aspecten en factoren;
- stelt duidelijke vragen om de leefstijl en klachten te achterhalen;
- stemt consequent af op behoeften, zorgen, verwachtingen, ideeën en de vragen van de cliënt;
- is alert op signalen van verminderde therapietrouw;
- past gedrag, communicatie en omgangsvormen effectief aan op de cliënt en/of specifieke doelgroep, daarbij rekening houdend met verschillen qua cultuur en achtergrond;
- geeft heldere voorlichting en adviezen over de verschillende mogelijkheden, risico's en de bijbehorende effecten;
- communiceert, ook in onduidelijke of stressvolle situaties, helder en eenduidig;
- maakt optimaal gebruik van samenwerking met andere disciplines binnen de ketenzorg.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Overtuigen en

beïnvloeden, Presenteren, Analyseren, Samenwerken en overleggen, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten